

Fiskestang.

Af Silver Doctor.

Hovedredskabet for alt Lystfiskeri er Fiskestangen, men det er vidt forskellige Fordringer, der stilles til dens Udførelse og Udseende, og Lystfiskeren maa i Almindelighed gennem egne Erfaringer og under Hensyn til den økonomiske Side udfinde, hvad der kan tilfredsstille ham. Han begynder fra Drengaaarene at hente sin Fiskestang i nærmeste Pilebusk for derefter næste Gang at udsøge en bedre af Røn, Hassel eller Ask. Det næste Skridt er den købte Bambusstang først i hel Længde og dernæst i delt Stang sammensat med Samlerør af Messing, med Topring i Spidsen. Løberinge ned af Stangen og Hjulholder paa den underste Del. Derefter begynder han at stille Fordringer paa, at den skal være ligerettet og med en vis Aktion, Balance og Styrke for det Fiskeri, hvortil den skal anvendes. Efter denne Periode kommer Afgørelsen, om han vedbliver med sin Passion og udvikler sig til at blive den erfarne Fisker, der stræber efter at komme i Besiddelse af den allerbedste Fiskestang for den eller de Metoder Fiskeri, han ønsker at dyrke.

I den mellemliggende Periode har han ejt mange mindre gode Fiskestænger, som han i Reglen har behandlet mindre godt, men først, naar han faar Erfaring for at anskaffe sig den rette Stang, som ogsaa er den dyreste, faar han Interesse for at behandle den paa rette Maade, ikke alene under Fiskeriet, men ogsaa ved omhyggelig at passe den efter Brugen.

Den uøvede Fisker kan under Brug ikke behandle Stangen paa rette Maade. Hans Kast udføres ikke regelret, og han er tilbøjelig til at anvende for svær Agn, Spinder og Bly, fordi en tungere Vægt i

Linee driver længere i Kastet. Stangen overbelastes, bliver skæv, bøjes eller knækker.

Efter Fiskeriet skal Stangen tørres, smøres med fast animalsk Fedt i Samlerør, og den skal hænge op til den skal anvendes næste Gang. Hvis den hænger i en Strop i Futteralet, maa dette være ganske tørt. Bindinger og Lak maa af og til fornyes. Ved omhyggelig Behandling holder en god Stang i en Levetid.

I Fabrikationen laves Fiskestænger af Bambus, Tonkingrør, Ask, Hickory, Greenheart, Lancewood, af kløvet, sammenlimet Bambus og af Staal. Bambusrør findes i mange Kvaliteter, og den bedre Kvalitet er ret og med faa Ujævnheder paa Yderskallen. De afslibes omhyggeligt og lakeres i mørke Farvetoner. De bedre Kvaliteter i færdig Stand benævnes Rørstænger af ostindisk Cane. Fuld Træs Stænger laves af udsøgt lagret knastfrit Træ. Det er af største Vigtighed, at Aarene i Træet er ensartet lige, og at Aarsringene er i ensartet Afstand, hvilket viser at Træet har haft en ensartet Vækst hvert Aar. Dette vil igen indvirke gunstigt paa Stangens Elasticitet og Styrke. De korte kraftige Stænger til Saltvandsfiskeri, laves af det haarde og sejge Hickory Træ (amerikansk Valnød). Greenheart er en noget blødere Træsart, men meget elastisk, og de finere Sorter udvælges til Fluestænger. Lancewood, Ask og Tonkingrør anvendes til billigere Stænger.

Det mest anvendte Materiale i bedre Fiskestænger er Splitcane, men det anvendes ogsaa i ringere Kvalitet i billigere mindre gode Stænger. Det er den haarde Yderskal af Bambus, som kløves i bestemte Længder, og disse sammenlimes. Sammensætningen af den kløvede Bambus sker paa forskellig Maade i fra 4 til 12 sammenlimer Stykker enkelt eller dobbeltbygget i fire eller sekskantede Stænger. Den dobbeltbyggede Stang er med dobbelt Antal sammenlimer Styk-

ker med en Inderbygning af f. Eksp. 4 Stykker og udenom sammenlimet af yderligere 4 Stykker. Fabrikationsmetoderne er ofte Fabrikshemmeligheder, og det betinger det gode Fabrikat. De bedste Stænger laves af ostindisk Bambus, som udsøges paa Stedet, hvor de vokser, og Behandling samt Lagring fordrer lang Erfaring. Af andre Sorter Bambus laves de billigere Fabrikater Splitcane Stænger. Splitcane, lavet paa rette Maade af den udsøgte ostindiske Bambus har alle de Egenskaber, der forlanges af en Fiskestang. Det er sejt, stærkt og let Materiale. Det er bøjeligt og elastisk med Evnen til stadig at kunne svippe tilbage til den rette snorlige Form. En Splitcane Stang vibrerer og reagerer for den mindste Bevægelse af Haandtag eller Spids og kan herved i Tilslag hurtigt sætte Krogen fast i Fisken, og den kan affjedre Fiskens Udløb og Slag, naar den er kroget og skal udtrættes.

Staal er et Materiale, der navnlig i de senere Aar har været anvendt i Fiskestænger af nogle amerikanske Fabriker. I de nyere opfundne Kompositioner kan Staal nu laves og formes, saa det er velegnet for Fiskestænger, og det er under stærk Udvikling til denne Fabrikation. Det har den store Fordel at kunne holde sig længere ligerettet og levende i Elasticitet end Træ. Varme og Fugtighed indvirker ikke paa Staal som paa Træ. Ved specielle Oksyderinger kan det gøres særdeles modstandsdygtigt overfor Rust, og den Dag er sikkert ikke fjern, hvor Fiskestænger kan laves af rustfrit Staal. Stænger af Staal laves af parallelle Rør, af massivt Fleuretstaal, men den seneste Opfindelse er Fabrikation i trukne tilspidsede Rørstænger, der laves delte i flere Stykker som Stænger af Træ. I tidligere Fabrikation var de for stive og kun med Aktion i Topstykket. Nu laves de med Aktion gennem hele Stangen lige til Haandtaget. Turneringsstænger for

Fluekast laves endog med en vis Styrke paa Midten med en indre eller ydre Tilspidsning og lettere Vægt til Bundstykket. Dette forlanges for at kunne udføre og skyde et langt Kast med specielle Liner. Staalstænger anvendes meget i de korte ca. 4 til 6 Fod lange Eenhaands Kastestænger. Kun de bedste Fabrikater Staalstænger opfylder Betingelserne for en prima Fiskestang, men der er endnu kun enkelte amerikanske Fabriker, som kan fabrikere dem. Der findes mange Fabriker, som laver billige mindre gode Staalstænger.

Der er mange Fabrikater af Fiskestænger i Udlandet, og i de senere Aar har man ogsaa i Danmark forsøgt at lave Fiskestænger. Det er heller ikke svært at fabrikere en ordinær Fiskestang, hvoraf der laves og sælges langt de største Mængder. Det er en betydelig vanskeligere Opgave at lave den fuldendte Fiskestang, og det er kun enkelte Fabrikater i hele Verden, som kan betegnes saaledes. I Danmark kendes de i enkelte engelske Fabrikater, og i specielle Typer laves der prima Fiskestænger i U. S. A. Dette sidste gælder Eenhaandsstænger af Staal og Stænger til Saltvandsfiskeri og Turneringer.

Fiskestangen bliver under Fiskeri udsat for et stærkt Pres under Kast, i Udløb og naar Fisken skal hales ind eller udtrættes. Den skal derfor være meget elastisk og stærk, selv om den er spinkel. Det fordrer et nøje Udvalg og Behandling af Materialet. Det er kun i visse Egne og Jordbund, at det rette Træ vokser og udvikler sig for dette Brug, og der skal et stort Kendskab til at udvælge det. Der skal Erfaring for Lagring og den videre Behandling, før det bliver til en god Fiskestang. Stangen skal være ganske korrekt ligerettet, og Materialet betinger, at den beholder denne Form efter stærkt Brug.

Hver Type Fiskestang skal konstrueres

til det Formaal, hvortil den skal anvendes. Der er stor Forskel paa en Fluestang og en Spindestang, og indenfor den enkelte Art af Fiskeri, det være sig Flue-, Spinde-, Orme- og Saltvandsfiskeri, er der Hensyn at tage til Hjul, Spinder, Line og Fiskenes Størrelse. Der er forskellige Metoder, hvorpaa Arterne af Fiskeri drives, og Agnen præsenteres Fiskene, og hertil fordres forskellig Længde, Styrke og Aktion i Stangen. Den skal være vel afbalanceret, saa den ikke virker trættende under Fiskeri Dagen lang. Den skal tillige nøjagtig kunne beskrives i Vægt, Aktion etc.

Hjulholder, Top- og Løberinge, Samlerør for delte Stænger, Haandtaget og andre Finesser og Smaaandretninger paa Stangen er ofte hel- eller delvis Patenter, udfundet gennem Aars Erfaringer af Fiskere eller dygtige Arbejdere.

En Fiskestang konstrueres efter Vejledning af de aller dygtigste Fiskere i det paagældende Land, som efter aarelange Eksperimenter stiller deres Erfaringer til Raadighed for Fabriken. England med sit høje Stade paa Lystfiskeriets Omraade har saadanne dygtige Fiskere, og Ledere af Fabriken er selv Fiskere, der tillige vinder de største Turneringer i Sports- og Fiskekonkurrencer med Stænger lavet efter indhøstede Erfaringer. Efter at Prøve- eller Originalstangen er gennemprøvet og fundet tiltredsstillende, indgaar Typen som ny Model i Fabrikation. Fabriken har Apparater og Instrumenter til nøjagtigt at maale Stangens Kurver ved bestemte Belastninger, dens Aktion, og tæller det Antal Svingninger og Vibrationer Stangen foretager frem og tilbage, naar den perpendikkulært sættes i Svingninger, og indtil den igen er i Ro i den lodrette Stilling. Den har altid et stort Lager af ensartet Raamateriale til Fremstillingen, og derfor kan den fabrikere Stænger med en ganske ensartet Aktion, Balance og Stan-

dard. Den ene bliver lig den anden, og Originalen er konstrueret af de ypperste Fiskere i hele Verden.

Fabrikens Arbejdere er Kunstnere i deres Fag, som i Generationer fra Far til Søn uddannes og specialiseres i Faget paa det samme Sted. Fabriken har Indkøbere af Træet paa de oversøiske Pladser og selv udvælger det, hvor det vokser.

Der skal mange Afprøvninger for at udfinde, om en Fiskestang paa rette Maade svarer til sit Formaal og til de Redskaber, hvortil den skal benyttes, og der er kun faa Fabrikanter i hele Verden, som kan lave den. De findes i England og U. S. A., men andre Lande savner Forudsætninger og Marked herfor. De kan heller ikke naa den Erfaring som de ældre Fabrikker, som har været med i hele Udviklingen og rent videnskabeligt er gaaet ind i Fabrikationen.

Top- og Løberinge paa en Fiskestang er for at lede Linen fra Hjulet og ud gennem Stangen. De er af forskellige Former som Bro- og Slangeringe for Løberinge og som Tulipanringe eller med og uden Sidestivere for Topringe. Materialet hertil er Metal eller rustfrit Staal. De kan være med indvendige Foringer af Agat, Bakelite, Porcelæn eller Glas, hvor Linen let og uden Friktion kan glide igennem. Hvis Foringen i Ringen springer, foraarsager Skaaret, at Linen i Kastet let skæres over eller flosses. Efter disse Ringe efter hver Fisketur og forny dem, hvis det tiltrænges.

Samlerør for de delte Stænger er af Metal og skal tilpasses meget omhyggeligt paa Stangen. De skal monteres fuldstændig fast, og der maa ikke fremkomme Slør ved Brug af Stangen. Slørede Samlerør maa aftages og paany fastmonteres. De skal indbyrdes være særdeles godt sammenpasset, saa de ligefrem suger sig fast i hinandens Vægge, men skal dog let kunne adskilles. Der findes forskellige

Systemer med Forskruning, Bajonetlukke og konisk formede Rør. Nogle delte Stænger er uden Samlerør og samles med en Bevikling af gummieret Lærred i Strimler, som snoes omkring Samlingsstedet, der laves ved en Udskæring paa Træet ved Stangen.

Hjulholder paa Stangens Haandtag findes i forskellige Former fra to Metalringe til forskellige Slags forskruele Hjulholdere. Til Eenhaandsstænger findes automatisk virkende Hjulholdere, som ved et Fjedertryk holder Hjulet fast og paa Plads i det forsænkede Haandtag.

En forskrueleg Gummiknop afslutter Stangen, og i Bøsningens Gevind i Stangen kan indskrues et kort Metalspyd, der kan stikkes i Jorden og holde Stangen oprejst, hvis man ønsker at stille den fra sig.

Bindsler af Hørtraad eller Silketraad danner Forstærkninger for at holde Samlerør paa Plads. Bindingerne lakeres for ikke Fugtighed skal trænge ind under Samlerørene. Løbe- og Topringe bindes paa Stangen. Mest for et smukt Udseende er der farvede Traadbindinger med smaa Mellemlum paa Stangen. En godt forarbejdet Splitcane Stang behøver ikke Bindinger for Styrkens Skyld, og Bindinger anvendes ganske unødigt paa Stænger af fuldt Træ og af Staal.

Paa Afpudsning og Lakering af en Fiskestang lægges stor Vægt. Det er ikke alene for Udseendets Skyld, men ogsaa for at Fugtighed ikke skal trænge ind til det indvendige Træ, hvorved det let vil mørne og raadne. Stang og Bindinger bør vedligeholdes med Lak, og der findes i Handelen specielle sejge Lakker til dette Brug.

I England laves Fiskestænger af Splitcane med en indvendig tilspidset Staalstang i hele Længden fra Bundstykke til Top. Det benævnes Steel Centre. Det bevirker en større Styrke og Stivhed i Stangen. Der har i engelske Fagblade været ført lange Diskussioner om Hen-

sigtsmæssigheden heraf, da den mindste Smule Fugt til Staalet foraarsager Rust og ødelægger Træet indvendig fra. Ved Rust arbejdes Staalstangen løs, og da er Stangen hurtig ødelagt.

Fiskestænger laves i en hel Længde og i fleredelte Stænger. Ved Transport er det ikke praktisk at transportere en lang udelt Stang, men dens fulde Aktion og Elasticitet er sikkert bedre end i en sammensat Stang. De saakaldte Kombinationsstænger laves med flere Top- og Bundstykker, hvorved de kan sammensættes i flere Længder med forskellig Aktion, og Stangen kan anvendes til flere Fiskemetoder. En enkelt Form for Kombinationsstang er Fluestangen med en lang let Spids for Fluefiskeri og en kort kraftigere for Spindefiskeri.

Teleskopstænger laves af Træ og Staal, hvor Ledene kan skydes sammen og ind i hverandre, saa hele Stangen ikke fylder mere end en Spadserestok.

Af specielle Sorter let Bambus laves i Japan lette delte Bambusstænger. Hvert Stykke udhules ved Udboring, og de tilpasses med eller uden Traadbindinger, saaledes at hvert Stykke passer ind i hinanden uden Anvendelse af Samlerør. De er som mange andre Ting billige fra Japan, og de leveres i 4 til 8 Meter lange Stænger, som ved deres Lethed og Bøjelighed egner sig godt for Fangst af Agnfisk, da de kan give et let og fint Tilslag for Krogning af Fisken.

Til Opbevaring og Transport af Fiskestænger anvendes Stof- og Læderfutteraler. Til længere Rejser anvendes stive runde Læderfutteraler, hvori flere Stænger kan opbevares. Til Beskyttelse af Stangens smække Topstykke bruges Aluminiumshylstre og udborede Bambusrør inde i det bløde Futteral.

Silver Doctor.